

ABZ Nieuws

Arkervcart-BramecoZon

Jaargang 2 | Nummer 1 | Februari 2014

Bedrijfsreportage

Pluimveehouder Aart van den Ham met lef naar een nieuwe toekomst

Rundvee

Voorwaarden voor een geslaagde bemesting

Varkens

Voeropname bij vleesvarkens: het verschil tussen wens en werkelijkheid

Pluimvee

Vleeskuikenouderdieren assortiment ABZ Diervoeding

Van de directie

Strategische oriëntatie productielocaties

In 2013 hebben wij, als uitwerking van de fusie, een strategische oriëntatie gedaan met betrekking tot onze locaties. ABZ Diervoeding heeft productielocaties in de drie gebieden in Nederland met de hoogste concentratie veehouderij (midden, oost en zuid). Door de fusie is ABZ Diervoeding een ambitieuze aanbieder geworden van alle voeders met bijbehorend advies voor geheel Nederland en op Nederland gerichte veehouders in de grensstreken. Onze ambitie is de hoogste kwaliteit voeders te produceren in moderne, efficiënte fabrieken tegen de laagst mogelijke kostprijs. Voor alle fabrieken ligt er een investeringsprogramma om dit naar de toekomst te garanderen. Hiernaast hebben wij een proefvoeder-fabriek met daarnaast een specialisatie in speenvoeders voor biggen.

Uit onze analyse is gebleken dat wij naar de toekomst een efficiëncyslag kunnen maken door de productie in onze fabriek in Udenhout op te schorten. Om in de toekomst aan alle kwaliteitsstandaarden te kunnen blijven voldoen, is een diepte-investering in deze fabriek nodig. Verdeling van de productie over de andere fabrieken is de meest economische beslissing gebleken. In Udenhout produceerden wij in 2013 ruim 30.000 ton rundveevoeders. In totaal hebben wij in 2013 ruim 535.000 ton mengvoeders geproduceerd.

Onze leden/afnemers die vanuit Udenhout worden beleverd, zijn inmiddels over deze beslissing geïnformeerd. Wij zullen tijdens onze ledenvergaderingen hierover verder uitleg geven.

Vooruitzicht 2014

De afzet van mengvoeders en grondstoffen is goed gestart de eerste weken van het jaar. De grondstoffenmarkt is relatief rustig, de fabrieken draaien goed en de voerassortimenten zijn goed op orde. Gelukkig hebben we nog weinig vorst gehad, waardoor onze locaties voor de aanvoer van grondstoffen, goed bereikbaar zijn per schip.

Een belangrijk thema voor dit jaar is de verdere optimalisatie van onze administratieve omgeving. Vorig jaar hebben wij hiervoor een bedrijfsprocesanalyse laten uitvoeren. Op basis hiervan gaan wij onze systemen zo inrichten dat we onze merkbelofte **het beste dichtbij** nog beter kunnen invullen. Naast onze ambitie om de beste te zijn in diervoeding, willen wij dichtbij u staan. Door een optimalisatie van onze administratieve - en IT omgeving kunnen we hierin nog verdere slagen maken. Zo willen wij onze huidige internet-bestelmogelijkheden doorontwikkelen tot een zeer klantvriendelijk klantportaal. De eerste stappen zijn hier ondertussen voor gezet.

Een ander thema is dat alle werkprocessen op de kantoren eenduidig worden ingericht. Hierdoor worden we flexibeler en kunt u voor alle services terecht bij zowel onze Front Office in Nijkerk als onze Front Office in Eindhoven. Wij hopen dat u dit jaar deze nieuwe services als een aangename verbetering mag gaan ervaren.

Ledenvergaderingen

Wilt u als lid uw betrokkenheid tonen bij de coöperatie, dan heten wij u van harte welkom op onze voor- en ledenvergaderingen. Deze worden gehouden op **maandag 24 maart in Markelo, dinsdag 25 maart in Oirschot en woensdag 26 maart in Nijkerk**. Wij hopen op een grote opkomst. Graag tot ziens!

Pouwel Brouwer en Marcel Roordink

Inhoud

Algemeen

Grondstoffenmarkt	3
ABZ Diervoeding op weg naar een tevreden klant	4
Terugblik op het eerste jaar na fusiedatum	4
Winnaars Kerstpuzzel en kleurwedstrijd	17
Biovak 2014 goed bezocht	18
LIV 2014 in Venray	18
Vraag & Aanbod	19

Rundvee

Voorwaarden voor een geslaagde bemesting	5
--	---

Samen werken aan een betere vruchtbaarheid	6
Voorkeursrassen snijmaïs laten goede cijfers zien	7
Familie Van de Pas VEM-kampioen	7

Bedrijfsreportage

Pluimveehouder Aart van den Ham met lef naar een nieuwe toekomst	8
--	---

Varkens

Putventilatie door lekkende putdeksels en ventilatie	10
--	----

Voeropname bij vleesvarkens.	
Het verschil tussen wens en werkelijkheid	11
Agrovision kengetallen	12

Pluimvee

Geslaagde open dag Van den Brink	13
Vleeskuikenouderdieren assortiment	14
Hang waterlijnen op de juiste hoogte en let op de juiste waterdruk	15
Internationale kennisuitwisseling kalkoensector via Schothorst	
Feed Research	16

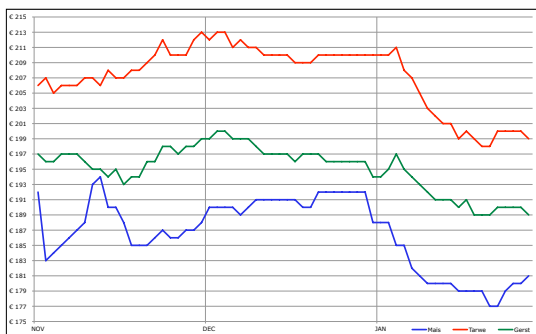

Grondstoffenmarkt

Het is winter, althans meteorologisch gezien. Koning winter heeft nog niet van zich doen spreken. Eind januari was er voor het eerst sprake van enige vrieskou. Dat lijkt niet door te zetten. Tot op heden kunnen we dus optimaal gebruik maken van de aanvoer per schip naar de fabrieken in Nijkerk en Eindhoven.

Granen

Ten gevolge van indekking voor december en eerste helft januari, om zo logistiek problemen tijdens de feestdagen te voorkomen, bereikten tarwe en gerst eind november de hoogste noteringen sinds de oogst. December liet een licht dalende tendens zien. In januari echter, toen de handelaren weer terug waren van kerstverlof, kwam de daling pas echt goed op gang. De prijzen zakten naar duidelijk lagere niveaus (zie grafiek 1). Weinig vraag en de zachte winter liggen hieraan ten grondslag. Mais liet in november nog grote schommelingen zien ten gevolge van slechte aansluitingen tussen schepen met importmais. In december liepen de prijzen verder op door krappe fysieke beschikbaarheid. De forse prijsdaling in januari kwam omdat er in de eerste weken zowel oude, nog openstaande december-, als de januarileveringen binnen kwamen. Hierdoor ontstond er een te ruim aanbod van maïs voor directe afname. Zoals de grafiek laat zien is dit aanbod eind januari grotendeels weggewerkt en kruipt de prijs richting de € 185,00 per ton.

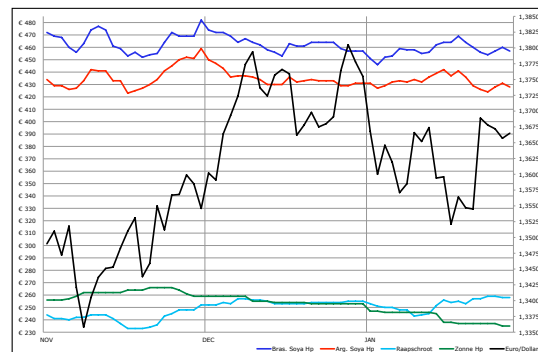
Grafiek 1: Dagprijsverloop granen franko Midden-Nederland

De vooruitzichten op dit moment (eind januari) wijzen op goede oogsten voor 2014. Wanneer er geen winterschade optreedt en de inzaai- en groeiomstandigheden normaal verlopen dan kunnen de prijzen gedurende het seizoen verder dalen. Remmende factor hierin is op dit moment de aanhoudende grote export volumes vanuit Europa. Per half januari is er 175 procent meer graan netto geëxporteerd dan in het seizoen 2012/2013.

Eiwitten

De sojaschroot dagprijzen hebben de afgelopen weken bewogen op een redelijk stabiel niveau met een spreiding tot 25 euro/ton. Met de huidige verwachte export vanuit de USA naar China ziet het er naar uit dat het een krappe overgang wordt naar de Zuid-Amerikaanse sojabonen oogst. Met als die reden stabiele prijsniveaus tot gevolg. Er gaan echter geruchten in de markt dat China mogelijk USA sojabonen gaat annuleren om er vervolgens Braziliaanse sojabonen voor terug te kopen. Als dit werkelijk gaat gebeuren zou dat een grote aanleiding

zijn tot lagere prijzen omdat de USA sojabonen balans er ruimer uit komt te zien. Voor Brazilië en Argentinië blijft de verwachting dat er een grote oogst aan komt. De verwachting is dan ook dat vanaf eind kwartaal twee de sojaprijzen significant zullen dalen.

Grafiek 2: Dagprijsverloop eiwit grondstoffen gecombineerd met de euro/Dollar

Zoals grafiek twee laat zien is de prijs voor zonnepit-schroot Hp dalend. Wat deze grondstof zeer competitief maakt met soja- en raapschroot. Deze laatste laat juist een stijgende trend zien vanwege slechte crush marges en productieproblemen in één van de fabrieken in Duitsland. Ten gevolge van een brand is er een verminderde productie. Tot slot toont de grafiek ook het verloop van de euro/dollar koers. Deze is de afgelopen maanden op een structureel hoog niveau gebleven. De meningen of dit zo blijft, lopen zeer uiteen. Het zal afhangen van de groei van de Amerikaanse economie ten opzichte van de Europese economie. Van invloed hierop zal zijn wat en wanneer de FED (Federal Reserve, de centrale bank van Amerika) een besluit neemt over het terugdraaien van het ruimere monetaire beleid.

Arie Griffioen, inkoper
06 2161 4390 • a.griffioen@abzdiervoeding.nl

ABZ Diervoeding op weg naar een tevreden klant

In december/januari hebben we vijf nieuwe DAF trekkers in gebruik genomen. Deze nieuwe trekkers vervangen vijf bestaande trekkers die vanwege leeftijd en/of kilometers aan vervanging toe waren. Vier van deze nieuwe trekkers komen voor een bestaande bulkoplegger. Deze bestaande bulkopleggers zijn of worden overgespoten, zodat er weer meer ABZ Diervoeding combinaties op weg zijn naar een tevreden klant.

Eén trekker komt voor de nieuwe, drie-assige zakgoedoplegger. Door de vervanging van een twee-assige zakgoedoplegger, door een drie-assige oplegger kunnen we onze dienstverlening in de beleving van zakgoed en handelsartikelen verder verbeteren.

Zoals eerder geschreven, kiezen wij ervoor om niet al het materieel in één keer over te spuiten. Het materieel wordt zo veel mogelijk op basis van vervanging van, of de trekker of de oplegger, in de nieuwe kleurstelling gebracht. Beleid daarbij is wel dat de combinatie 'klopt'.

U zult steeds meer de ABZ Diervoeding auto's op uw erf zien, naast af en toe nog een voormalig Arkervaart of Brameco·Zon auto.

Terugblik op het eerste jaar na fusiedatum

Voor een goede terugblik moet je wat eerder teruggaan dan 1 januari 2013. Het fusieproces begon al vrij snel na de zomer van 2012 met het indienen van de noodzakelijke toestemmingsverzoeken bij de Mededingingsautoriteiten etc. Dit gehele proces had zijn afronding bij de goedkeuring door de leden tot fusie begin

november 2012. Daarna begon het pas echt te leven. Buitendiensten schoven eigenlijk naadloos in elkaar. Er moest goed gezocht worden naar een nieuwe naam voor de coöperatie. We hebben ons daarin laten adviseren door een extern bureau. Voer maken en verkopen, dat kunnen we wel maar een naam voor de nieuwe coöperatie vinden is andere koek.

Nu na een jaar zie je dat die naam ABZ Diervoeding begint te leven in de markt. De naam staat ook prominent op de gevels van onze locaties, een steeds groter aantal van onze bulkwagens rijdt rond in de nieuwe kleuren. Straks komt daar de nieuwe bedrijfskleding ook nog bij. Alle uitingen op papier dienden te veranderen. Ook moesten aan het begin van het jaar de facturen op het nieuwe briefpapier, met nieuw logo, verstuurd kunnen worden. Dat is gelukt, maar het was wel een spannende operatie. Voercodes dienden aangepast te worden of zodanig in de administratie ingevoerd te worden opdat er geen verwarring zou ontstaan. Ook dat is goed gelukt. Maar wat helemaal belangrijk was, is dat mensen aan elkaar moesten wennen. Noord (Midden en Oost) en Zuid

wordt het wel genoemd en dat is niet zo verwonderlijk. Uiteindelijk streven we er naar dat we dat als één geheel gaan zien.

Resultaten uit het verleden zijn geen garantie voor de toekomst lees je zo vaak. Na een aantal succesvolle jaren opereren in de grondstoffenmarkten zat het aan het begin van 2013 even tegen. Dat is frustrerend, zeker wanneer je net als nieuwe coöperatie begonnen bent. Gaandeweg het jaar wisten we het tij te keren en kwamen de resultaten terug. Dit alles in een lastige markt voor onze afnemers, denk met name aan de legpluimveesector waar de eierprijzen zwaar onder druk stonden. Ook de varkenssector bleef het lastig houden. Een lichtpunt was de melkveesector, waar door de vraag vanuit China voor melkpoeders, de melkprijzen in Nederland zorgden voor blijde gezichten onder de melkveehouders. ABZ Diervoeding heeft dan ook een goede plus in de voerafzet van de rundveesector kunnen maken.

We hebben aan het begin gezegd dat we zouden streven naar rust. De afnemers van ABZ Diervoeding moesten zo weinig mogelijk merken van de fusie. Zoveel als mogelijk behielden ze dan ook hun vertrouwde contactpersonen bij de Front Offices. Ook de chauffeurs komen nog steeds zoveel mogelijk bij dezelfde adressen. We kregen opmerkingen vanuit de markt dat de fusie inderdaad vrijwel geruisloos plaatsgevonden heeft en daar werden we mee gecompimenteerd.

Er is afgelopen jaar heel veel werk verzet door alle geledingen van het bedrijf. Het was soms niet even makkelijk, maar het werd toch gedaan. We zijn een heel eind op weg om als één bedrijf de markt verder te veroveren. Kansen genoeg en wanneer die er zijn, dan gaan we ze pakken!

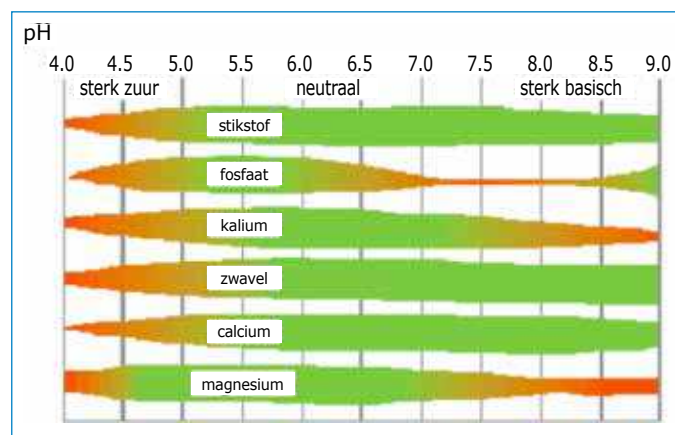

Voorwaarden voor een geslaagde bemesting

In dit artikel worden enkele voorwaarden besproken voor een geslaagde bemesting. Vanwege de krappere bemestingsnormen is een geslaagde bemesting van steeds groter belang. De ruimte om te kunnen bemesten is beperkt. Een extra reden om aan de slag te gaan met de volgende aandachtspunten.

Verzuring

Bij een koe met verzuring gaan bij een melkveehouder alle alarmbellen rinkelen. Maar hoe is het met uw percelen? Neem actie bij een te lage pH van een perceel. pH is immers de basis van de bemesting. De ontwikkeling van het pH-niveau van de graslanden in Nederland laat in de afgelopen tien jaar een sterk negatieve trend zien. Het aantal percelen met een te lage pH is gestegen van 18 procent in 2003 naar 33 procent in 2013. In het noorden van Nederland ligt het aantal percelen met een te lage pH nu zelfs op 45 procent! Een te lage pH heeft vooral gevolgen voor de benutting van de fosfaat voor groei en ontwikkeling van de plant. In het vroege voorjaar komt bij een te lage beschikbaarheid van fosfaat de wortelgroei veel trager op gang. Bij een hogere pH neemt de activiteit van het bodemleven toe. Dit zorgt ook voor extra beschikbaar fosfaat door meer mineralisatie. Op gronden met een hoog ijzergehalte is een goede pH van belang omdat bij een hogere pH er minder ijzer in staat is om fosfaat te binden. De ideale pH ligt tussen de 5,5 en 6,0 afhankelijk van de grondsoort op het perceel. Kijk hiervoor ook naar de uitslag van uw grondonderzoek.

Analyse van de mest

Om de bemestingsruimte per perceel zo goed mogelijk in te vullen is het noodzakelijk te weten wat de bemestende waarde van de eigen rundveemest is. Op veel bedrijven zijn de laatste jaren grote veranderingen geweest die ook invloed hebben op de samenstelling van de mest. Denk aan het mest scheiden en gebruik van dikke fractie als box strooisel. Of bijvoorbeeld het voeren van P-arm voer om daarmee een groter BEX-voordeel te verkrijgen. Een andere verandering kan nieuwbouw zijn waarbij juist veel meer of veel minder spoelwater wordt toegevoegd aan de mestopslag en daarmee de mest wordt verdund. Het voeren van bijvoorbeeld veel (meer) snijmaïs in het afgelopen seizoen heeft direct effect op het kaligehalte in de drijfmest. Met het nemen van een mestmonster tijdens

of vlak na het mixen van de mest krijgt u betrouwbare informatie over de te gebruiken dierlijke mest. Het netto-effect van het management op uw bedrijf op de samenstelling van de mest wordt zichtbaar.

Kali en zwavel

Bij snijmaïs is voor het behalen van een goede droge stof opbrengst al snel de kali een beperkende factor. Bij een kaligehalte van 6,2 kilogram per ton is 46 ton drijfmest per ha nodig om in de behoefte van de snijmaïs te voorzien. Bij een lager kaligehalte (snijmaïsrijke rantsoenen) is meer nodig. Reken voor een hoge droge stof opbrengst met een kali-behoefte van 300 kilogram per hectare.

Er wordt veel geschreven en gezegd over het belang van zwavel voor een goede grasopbrengst. De beste informatie hierover heeft u echter zelf. Op de analyse van uw graskuilen van vorig jaar kunt u zien of zwavelbemesting nodig is (geweest). Een vuistregel is dat het zwavelgetal van uw graskuil moet liggen rond het totaal ruw eiwitgehalte gedeeld door 75.

Tips:

- Kies bij grondonderzoek voor derogatie voor volledig onderzoek in plaats van alleen de NLV en het P-AI en/of Pw getal.
- Kies bij bekalking in het voorjaar voor Dolokal, bij eventuele graslandvernieuwing kunt u natte kalk zoals schuimaarde gebruiken.
- Bespreek bodem-, gras- én mestanalyses met uw rundveespecialist.

Jan Aalderink, specialist rundveehouderij,
06 2125 8721 • j.aalderink@abzdiervoeding.nl

Samen werken aan een betere vruchtbaarheid

In samenwerking met Maarten van der Snel, eigenaar van Cowfocus, geven wij in dit artikel aandacht aan het verbeteren van de vruchtbaarheid van uw melkkoeien. Cowfocus adviseert tijdig te starten met insemineren om de tussenkalftijd acceptabel te houden. Een goede samenwerking tussen vruchtbaarheidsbegeleiding, de afstemming van de rantsoenen voor de melk- en droge koeien en natuurlijk de actieve veehouder is essentieel om tijdig te kunnen insemineren.

Geboortecyclus

Een acceptabele tussenkalftijd is niet alleen goed voor de duurzaamheid van de veestapel, maar levert ook economisch voordeel op. Gelukkig zijn er daarom steeds meer melkveehouders die het belang inzien van een goede geboortecyclus. Met de huidige prijs van de kalveren is niet het kalf het doel, maar wel de efficiëntie om melk te produceren. Door de melkkoeien ieder jaar te laten kalven, verhoog je de voerefficiëntie in de tweede helft van de lactatie. Hiernaast verhoog je de kans om de individuele koe een extra lactatie te laten maken, met dus een extra piekproductie.

Drachtig

Iedereen weet dat het drachtig krijgen van koeien niet vanzelfsprekend is. Dit blijkt ook uit de oplopende tussenkalftijd met een gemiddelde van 417 dagen en een inseminatiegetal van 2,2 tot 2,5 rietjes per dracht. Dit is volgens ons toe te schrijven aan het feit dat de koeien te snel vervetten. De dieren kalven af met een te ruime conditie. Het overtollige vet moet allemaal worden afgebroken door de lever waarbij ook toxische afvalstoffen vrijkomen, de zogenaamde NEFA's. Een ander bijkomend probleem is dat de lever progesteron afbreekt. Vanuit vruchtbaarheidsoogpunt is vet dus een zeer schadelijke factor en is het dus van groot belang om melkkoeien en jongvee niet te vet te laten worden. ABZ Diervoeding heeft een rantsoenaanpak die juist hier aandacht voor heeft. Het uitgebalanceerde droogstands-rantsoen is daarbij van het grootste belang.

Cystes

Progesteron is een hormoon dat zorgt voor rust in de periode tussen twee tochten in en natuurlijk ook voor de instandhouding van de dracht. Doordat de lever progesteron afbreekt is er meer kans op cystes met een lange of geen cyclus tot gevolg. Vaak wordt door melkveehouders gezegd dat het niet erg is om een wat hogere tussenkalftijd te hebben aangezien de koeien steeds opener gebouwd en persistenter zijn. Toch is de keuze om ze later drachtig te maken meestal niet een vrijwillige maar een gedwongen keuze omdat de koeien later of geen tocht vertonen.

Tijdig insemineren

Door de bouw van de melkkoeien (minder vlees- meer melktype) is de kans op vervetting steeds groter met alle problemen van dien. Door de koeien dus wel tijdig te insemineren, verhoog je de voerefficiëntie in de tweede helft van de lactatie, is er minder kans op vervetting, meer piekproducties in de levenscyclus en minder problemen rondom afkalven. Kortom; u beschikt over een gezondere veestapel.

Naast de juiste rantsoenaanpak is een goede vruchtbaarheidsregistratie en vruchtbaarheidsbegeleiding nodig. Met een goede registratie in de periode na afkalven tot aan de eerste inseminatie wordt van iedere koe bijgehouden hoe zij gekalfd heeft. Hiervoor kunt u eventueel de **Transitiemonitor** van ABZ Diervoeding gebruiken. Vraag uw specialist rundveehouderij om deze informatie.

Heeft uw koe baarmoederontsteking gehad, schoont ze goed op, wordt ze op tijd tochtig? Ook dit dient te worden geregistreerd. Als al deze factoren positief zijn, staat er niets in de weg om deze koe met 40 dagen te insemineren. Als er 2,5 inseminaties nodig zijn dan wordt deze koe op 90 dagen drachtig en heeft zij een tussenkalftijd van 370 dagen. Door vroeger te insemineren blijkt dat je ongeveer 0,1 inseminaties meer nodig hebt voor een dracht. Het aantal inseminaties per dracht loopt dus nauwelijks op bij vroeg insemineren. Een goede en regelmatige controle helpt ook bij het vruchtbaarheidsmanagement. De meeste klanten van Cowfocus laten elke twee weken hun verse, probleem- en eventuele drachtige dieren controleren. Er bovenop zitten brengt resultaat, arbeidsvreugde en natuurlijk een beter saldo!

Maarten van der Snel, www.cowfocus.nl

Voorkeursrassen snijmaïs laten goede cijfers zien

ABZ Diervoeding maakt elk jaar een selectie van de beste maïsrassen. Ook dit jaar is deze selectie u aangeboden door middel van de vroege verkoopactie. De rangschikking snijmaïs dit jaar bevestigt onze keuze: stuk voor stuk laten de rassen goede cijfers zien.

Harmonische afrijping

ABZ Diervoeding hecht grote waarde aan de zogenaamde harmonische afrijping van snijmaïs. Bij dit type afrijping wordt de plant en de kolf min of meer gelijktijdig rijp. Dit geeft een kwaliteit waarbij de koe in staat is de grote hoeveelheid energie uit snijmaïs maximaal te benutten. Een hoog aandeel fermenteerbare organische stof (FOS) uit de snijmaïs geeft gemakkelijker een hoog eiwitgehalte in de melk.

Rangschikking snijmaïs

Inmiddels heeft u per post de rangschikking snijmaïs 2013 ontvangen. In onderstaande tabel ziet u van de voorkeursrassen uit onze vroege verkoopactie de resultaten uit onze rangschikking. Dank zij uw medewerking zijn de gemiddeldes van elk vermeld ras gebaseerd op een groot aantal analyses.

Naam voorkeursras	Droge stof (g/kg ds)	VEM (g/kg ds)	Zetmeel (g/kg ds)	VC-NDF (%)
LG 30.211	361	989	370	54,2
LG 30.218	362	991	371	54,0
Messago	362	992	372	53,6
Ricardinio	362	991	372	53,4
Millesim	363	992	373	53,2

Zoals u ziet lagen in 2013 de voederwaarde van de verschillende rassen erg dicht bij elkaar. In het overzicht is gelukkig geen ras te vinden die het qua kwaliteit (zetmeel en plantverteerbaarheid) liet afweten! Het ras LG 30.218 was met 41 analyses het grootste ras in onze rangschikking. Het ras Millesim was het ras met de grootste opbrengst van zowel droge stof als kVEM. 17,7

ton droge stof per hectare is natuurlijk een prachtig cijfer. Met een toenemende intensiteit op de melkveebedrijven zal dit getal in de toekomst alleen nog maar belangrijker worden.

Keuze

Graag willen wij u helpen de juiste keuze te maken voor het komende seizoen. Overleg met uw specialist rundveehouderij welk ras het beste past bij de doelstelling van uw bedrijf.

*Eddy van de Wetering, specialist rundveehouderij
06 2280 7497 • e.wetering@abzdiervoeding.nl*

EVEN VOORSTELLEN

Marian van Middelaar

is 1 februari jl. begonnen als specialist rundveehouderij bij ABZ Diervoeding. Marjan gaat na haar inwerkprogramma aan de slag in het Noorden van het land. Marian is 22 jaar en komt uit Donkerbroek (Friesland). Ze heeft in Wageningen Dierwetenschappen gestudeerd. Wij wensen Marian heel veel succes in haar nieuwe job!

Familie Van de Pas VEM-kampioen

Familie Van de Pas uit Berkel Enschtot feliciteren we met de hoogste VEM in de rangschikking Snijmaïs 2013. Hun Torres behaalde 1026 VEM. Op 23 april werd deze maïs gezaaid en op 5 oktober geoogst. Met een geschatte opbrengst van 17,5 ton droge stof per hectare was de kVEM-opbrengst per hectare ook uitstekend. Zoals van een KWS-ras kan worden verwacht, zorgde vooral het zetmeel voor deze hoge VEM. Het zetmeelgehalte was 390 gram en de plantverteerbaarheid (VC-NDF) 52,3%.

Een dubbele felicitatie hebben we voor de familie Seunties uit Knegsel en de familie Huismans uit Udenhout. Zij staan voor het tweede achtereenvolgende jaar in de Top 10% Maïstelers ABZ Diervoeding. In 2012 en 2013 hadden zij het ras LG 30.218 gezaaid.

Pluimveehouder Aart van den Ham met lef naar een nieuwe toekomst

In een financieel onzekere tijd startte Aart van den Ham eind 2011 een biologisch leghennenbedrijf in het Groningse Wildervank. Het was niet bepaald een gespreid bedje. 'Het is financieel zwaar, maar ik ben er nog steeds', vertelt de 29-jarige Aart. De wijze waarop hij het bedrijf heeft vormgegeven dwingt respect af. Goed voorbereid, volhardend en met een duidelijk plan voor ogen ging hij aan de slag.

Aart is precies, netjes en doelgericht. Dat was ook de reden waarom hij nog eens extra heeft overwogen of hij echt wel de biologische kant op wilde. 'Ik was bang dat de verplichte uitloop van de hennen 's winters voor een rommelige aanblik zou zorgen, iets wat me tegenstaat.' Aart verdiepte zich in de materie en hakte de knoop door. Op 22 december 2011 kwamen de eerste biologische leghennen. 'Dat is achteraf gezien een goede keus geweest. Ik heb nu veel plezier in de manier waarop ik mijn kippen houd.' Groningen bracht hem meer dan alleen een mooi, nieuw en vooral eigen leghennenbedrijf: hij leerde er ook Jasmijn kennen, met wie hij een toekomst gaat opbouwen. Een bruiloft met Jasmijn (20) staat in de planning.

Jonge ondernemer

Aart groeide op tussen de kippen. Zijn ouders hadden een kleinschalig leghennenbedrijf in Nijkerkerveen en Aart wilde al jong boer worden. Hij weet nog goed dat hij, 10 jaar oud, 25 kippen zou kopen. Die kostten toen 185 gulden. In zijn spaarpot had hij maar 75 gulden, dus stapte hij naar de bank om 110 gulden van zijn spaarrekening te halen. Hij kreeg het als 10-jarig jochie nog mee ook ... De eieren verkocht hij aan de weg en van de opbrengst kocht hij voer. Tot zijn 16de heeft hij zelf kippen gehad, maximaal vijftig stuks. Toen hij 16 was, ging hij 's avonds, in de weekenden en in vakanties werken bij andere veehouders, vanaf zijn 22ste als zzp'er. Het was zelfs zo dat de veehouders hun vakanties op elkaar afstemden, zodat Aart achter elkaar op de verschillende bedrijven aan de slag kon. Zo had hij jaarrond werk als bedrijfsverzorger. Toch droomde hij van zijn eigen pluimveebedrijf, maar het bedrijf van zijn ouders was te klein om van rond te komen; zijn vader had er nog een baan naast. Rond Nijkerk was het moeilijk om iets naar wens te vinden en uiteindelijk kwam

Groningen in beeld. Vier jaar geleden viel het oog op de boerderij in Wildervank. Het duurde nog een tijdje, maar uiteindelijk werd op 4 juli 2011 het koopcontract getekend. Het was een bestaand pluimveebedrijf op 10 ha grond met een grote, verouderde Freilandstal en een heel oude kooistal die sinds 1997 alleen voor opslag werd gebruikt.

Huisvesting

Het is een bedrijf met alle mogelijkheden in zich om er een groot, biologisch leghennenbedrijf van te maken. Er is voldoende ruimte voor de uitloop en, op de langere termijn, een tweede stal. De grond ligt gunstig in een blok rond de stal. De grootste stal op het bedrijf werd verlengd en opnieuw ingericht. In de stal lopen nu 15.000 Brown Nick hennen, verdeeld over vijf afdelingen. De eieren worden geleverd aan Hühnerhof Heidegold in Duitsland, de biologische mest gaat naar biologische akkerbouwers in Duitsland.

In 2013 werd de oude kooistal verbouwd tot traditionele scharrelstal met twee identieke afdelingen. Afgelopen september kwamen hier de eerste scharrelhennen, Lohmann Brown classic. In deze stal worden voerproeven voor ABZ Diervoeding uitgevoerd. De twee afdelingen in de stal zijn namelijk volkomen gescheiden ingericht, elk goed voor 1750 hennen. De afdelingen zijn apart te bedienen en de eiproduktie, het voer- en waterverbruik worden afzonderlijk geregistreerd. De scharreleieren worden geleverd aan Interovo in Ochten.

Beplanting

Om aan de eisen te voldoen, is de uitloop van de biologische stal, net als de stal zelf, opgedeeld in vijf afdelingen van elk 3000 dieren. In het voorjaar van 2012 heeft Aart Landschapsbeheer Groningen ingeschakeld om

een beplantingsplan te maken voor de uitloop. 'We wilden niet echt grote bomen op het erf. Daarom hebben we circa duizend stekken van heesters geplant. Sommige zijn nu al tweeënhalve meter hoog. De beplanting geeft de kippen beschutting tegen roofvogels en wind. Het geeft een nette aanblik en zeker 's zomers ligt de uitloop er heel mooi bij', vertelt Aart met gepaste trots.

Om de kippen uit het zicht van automobilisten te houden, is in de uitloop langs de weg een vijf meter brede strook snelgroeiende vezelhennep en meerjarig olifantsgras gezaaid. 'Sommige automobilisten toeteren namelijk voor de grap, omdat de kippen daar heftig op reageren. Daar was ik niet blij mee', verklaart Aart.

In beide stallen krijgen de hennen luzerne als afleiding. In de bio stal mengt Aart dat met gedroogd gras voor de structuur. In elke afdeling hangen zes grote emmers met gaten in de bodem, waaruit de kippen naar behoefte luzerne kunnen eten. Als ze ouder worden, vanaf ongeveer 50 weken, gaat onder in de emmers een laag schelpengrit voor de kwaliteit van de eieren. In de bio stal krijgen de hennen ecologische pikstenen waar sporenelementen in zitten, en gasbetonblokken voor afleiding.

Maandelijks komt pluimveespecialist Evert Bos namens ABZ Diervoeding op het bedrijf voor overleg, zo mogelijk samen met de dierenarts en een vertegenwoordiger van de broederij. Veel van de pluimveehouders waar Aart als bedrijfsverzorger werkte, hadden voer van Arkervaart. Hier ontstonden dan ook de goede ervaringen met het voer en de begeleiding van Arkervaart. Dit was de reden om ook op zijn eigen bedrijf voor het voer van ABZ Diervoeding te kiezen. De bio hennen worden gevoerd met biologisch voer uit de Rendalijn van ABZ Diervoeding.

Toekomstplannen

Onlangs heeft Aart twee gebruikte vlakbodemsilo's gekocht en opgeknapt. Het is de bedoeling dat hij kernvoer aankoopt en zelf grondstoffen gaat toevoegen, zoals maïs, tarwe en kalksteentjes. Hij hoopt daarmee goedkoper te kunnen voeren en beter te kunnen inspelen op de nieuwe regels van Bio-KAT, waaraan hij moet voldoen om aan de Duitse markt te mogen leveren. Een

Foto: Jollette van Eijden

van de eisen is namelijk dat 20% van de biologische voeders uit de aangegeven regio moet komen. Aart is tevreden met hoe het bedrijf nu loopt. 'Ik heb het lef genomen om dit te gaan doen, maar ik doe het niet alleen. Je doet dit met alle toeleverende bedrijven. Je hebt ze nodig, vooral in een startfase. Anders red je het niet.'

Jollette van Eijden
Evert Bos

Overige foto's: Egbert Venema,
www.metegbertdeboerop.nl.

Putventilatie door lekkende putdeksels en ventilatie

Steeds in het voorjaar als de mest uitgereden mag worden en in het najaar wanneer het uitrijdverbod van mest ingaat, worden de mestkelders leeg gereden. Een gevolg kan zijn dat er een vrije verbinding ontstaat van buiten naar binnen via de mest afzuigpunten. Wanneer putdeksels niet goed afdichten, doordat ze bijvoorbeeld kapot gereden zijn, kan leklucht door deze deksels naar binnen gezogen worden. Met een rookpatroon of rookapparaat is dit goed zichtbaar te maken.

Kleine op het oog onschuldige kieren en gaatjes kunnen grote gevolgen hebben.

Lucht is dun en heeft 24 uur per dag de tijd!

Linksboven is een kleine kier te zien met opgescheept zand. Het zand is er met regen afgespoeld. Van binnen in de afdeling is met de verlichting uit daglicht in de kelder te zien. Op de rechtse foto hierboven is een mogelijkheid te zien hoe een buis voor de afzuiging van mest, structureel is te repareren met een verlengbuis en wat PVC-lijm.

Putventilatie wordt ook vaak waargenomen bij voergangventilatie indien de lucht te snel de afdeling in gezogen wordt. De verse lucht botst dan aan het einde van de voergang tegen de muur, hoopt zich naar boven op en duikt het laatste hok in. Binnenkomende lucht is kouder dan de afdelingstemperatuur en bevat meer vocht waardoor deze zwaarder is. Hierdoor zakt deze naar het laagste punt en duikt dus door de roosters in het laatste hok tot op het mestniveau. Daar verdeelt ze zich langzaam aan naar voren in de afdeling waar de ventilator gesitueerd is. Onderweg vermengt ze zich met de schadelijke gasen zoals ammoniak en methaan, die zich vlak boven het mestniveau bevinden (zwavelwaterstof en blauwzuurgas ontstaan door rotting van mest, komen vrij bij in beweging zijnde mest, zoals tijdens het uit- of verpompen). Ook wordt de temperatuur van deze vermengde lucht langzaam warmer. In combinatie met de onderdruk, veroorzaakt door de ventilator, komt de 'vervuilde' lucht weer ergens, afhankelijk van het toerental van de ventilator, boven door de roosters. Een aantal varkens ervaart het blijkbaar als prettig om dan geheel of gedeeltelijk op het mestrooster te gaan liggen. Het gevolg is dan dat ze de 'vervuilde' lucht inademen. De hoge concentratie ammoniak kan dan de trilhaartjes (nodig voor afweer) in de voorste luchtwegen verlammen, waardoor de 'vervuilde' lucht diep in de longen terecht komt met alle gevolgen van dien.

De hiervoor omschreven vorm van putventilatie is te voorkomen c.q. te verhelpen door onder de afscheiding tussen het laatste en één na laatste hok in de mestkelder,

aan beide zijden van de voergang, een rubberen mat te hangen. Deze mat moet dan aansluiten tegen de mestkelder muren en aan de onderzijde in de mest hangen.

Bij biggen op volledig rooster wordt ook vaak putventilatie waargenomen. Lucht krult vanuit de voergang over het voorfront en zakt direct de kelder in. Ze verdeelt zich dan onder op het mestniveau zoals bij voergangventilatie. Deze vorm van putventilatie is te voorkomen door op circa een meter vanuit de voergang, aan beide zijden van de voergang, over de volle diepte van de afdeling een rubberen mat, voormalige transportband of iets dergelijks op te hangen. De onderzijde moet uiteraard weer in de mest hangen.

Voorkom nare gevolgen zoals oor- en staartbijterij, verkeerd mestgedrag van de dieren en een daarmee gepaard gaand verkeerd stalklimaat door tocht! Het gevolg daarvan kan een toename van het aantal long- en borstvliesaan-doeningen zijn. Samen met de kosten van behandelingen etc. kan dit u een aanzienlijk verschil in euro's opleveren.

Enkele tips:

- Sluit putdeksels goed af, ook als er mest uit de kelders wordt gepompt.
- Zorg ervoor dat er zo weinig mogelijk circulatie van lucht in de mestkelders optreedt.
- Controleer in het kader van tocht met een rookapparaat de isolatie op lekken en herstel eventuele gaten met PUR. Let daarbij vooral op bij overgangen zoals de aansluiting van de isolatie aan de muur en rondom de ventilatoren.
- Plak tochtstrips en/of -borstels om leklucht langs deuren en kozijnen te voorkomen.
- Sluit voorfronten goed aan op de vloer, zodat er geen lucht onderdoor kan.
- Beoordeel regelmatig het gedrag van uw dieren door bijvoorbeeld een raam of kijkglas in de afdelingsdeur. Zijn ze rustig of zijn ze continu in beweging?
- Zorg ervoor dat de luchtinlaat van buiten naar binnen niet te groot is om overdruk met mogelijke tocht tot gevolg te voorkomen.
- Maak gebruik van windbreekgaas of plaats winddrukkappen om windinvloeden te minimaliseren.
- Plaats eventueel tussenschotten om inkomende lucht gericht naar binnen te kunnen sturen.
- Reinig regelmatig op één of meerdere vaste tijdstippen in het jaar het gehele ventilatiesysteem zoals waaiers en filters.
- Controleer ook de instellingen en/of de ingestelde curven.

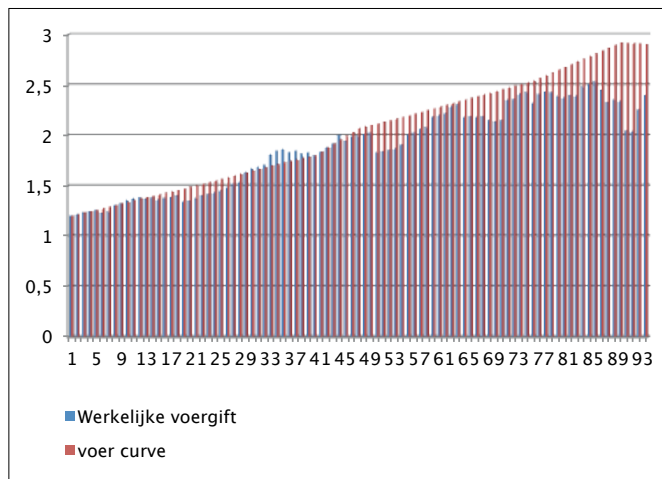
Voor een op uw bedrijf specifiek gericht advies, kunt u contact opnemen met één van onze specialisten varkenshouderij. Wij helpen u graag.

Voeropname bij vleesvarkens. Het verschil tussen wens en werkelijkheid

Al jaar en dag wordt er in de vleesvarkenshouderij gewerkt met voercurve's met als doel enerzijds het benutten van de groeipotentie van dieren maar anderzijds ook om verlies aan voer (in welke vorm dan ook) te voorkomen. Bij het maken van een voercurve moeten een aantal invloedsfactoren ingeschat worden om tot een juiste curve te kunnen komen. Het werkelijke succes van een voercurve is echter ook afhankelijk van de vraag wat de werkelijke voergift is.

In de grafiek kunt u zien dat de werkelijke voergift af kan wijken van de gewenste voergift. Het is van groot belang, dat u regelmatig controleert of de CDI (Computergestuurde Droogvoer Installatie) werkelijk dat voert, wat u wenst. Maar dat niet alleen, controleer over een ronde eens wat de werkelijke voergift is geweest ten opzichte van de curve. Te veel en te grote afwijkingen leiden tot verlies aan inkomen.

Oorzaken:

- Onjuiste schatting van voeropnamecapaciteit van dieren
- Geen opleggewicht van biggen (op hok- of zelfs afdelingsniveau) bekend met als gevolg een te hoge of te lage voergift
- Verkeerd afgestelde weger, niet goed geijkt
- Ziektekundige problemen in een bepaalde periode
- Verkeerd moment van omschakelen van fasevoerders
- Te lage ventilatie niveau's
- Te krap afgestelde brijbak
- Aantal vreet- en drinkplaatsen niet op orde (1 op 10)
- Waterkwaliteit en watergift

Bij een juiste controle komt de werkelijke voergift in beeld. Door deze te vergelijken met uw normen, kunt u geld verdienen. Ook kunt u mogelijk uw opbrengstprijis per kilogram verbeteren door een te hoge voergift (met spekaanzet tot gevolg) of een te lage voergift (onvoldoende spieraanzet) corrigeren naar gewenste niveau's.

Voor het maken van curves heeft uw specialist uitgebreide informatie tot zijn beschikking. Vergelijk deze eens met uw voercurve.

EVEN VOORSTELLEN

Toin Smolders

is 2 januari begonnen als specialist varkenshouderij bij ABZ Diervoeding. Toin gaat na zijn inwerkprogramma aan de slag in de regio Oost Brabant/ Limburg. Toin is 42 jaar, woont in Helmond, en heeft veel ervaring in de varkenshouderij. Alle facetten van deze mooie sector heeft hij bij de hand gehad. Toin heeft veel ervaring opgedaan als medewerker op verschillende

varkensbedrijven, als specialist varkenshouderij in de diervoederindustrie en bij Vion. Wij wensen Toin veel succes in zijn nieuwe job!

Agrovision kengetallen

De Agrovision kengetallen voor de varkenshouderij worden momenteel aangepast. De oude kengetallen dateren uit 2001 en sindsdien is er veel veranderd in de varkenshouderij. Denk hierbij aan schaalvergroting, meerwekensystemen en het mesten van beren. De nieuwe kengetallen sluiten veel beter aan bij de huidige varkenshouderij. In dit artikel vertellen we u iets meer over de achtergrond van de wijzigingen.

Zeugen

- De belangrijkste wijziging bij de nieuwe kengetallen voor zeugen is de nieuwe berekeningswijze voor levend geboren en gespeende biggen per zeug per jaar.

Hiermee wordt het verschil in het aantal werpdagen per maand dat bij traditionele systemen of bij meerweken-systemen ontstaat, teniet gedaan.

- De cycluisindex/worpindeks vervangt de bedrijfsworpindeks. Dit heeft effect op het aantal gespeende biggen per zeug per jaar, levend geboren biggen per zeug per jaar en het aantal groot-gebrachte biggen per zeug per jaar.
- Percentage sterfte zeugen per jaar wordt geïntroduceerd als nieuw kengetal.
- De leeftijdsindeling van opfokzeugen wijzigt. Er komen twee categorieën: jonge opfokzeugen tot en met 195 dagen en dek rijpe opfokzeugen ouder dan 195 dagen. Het programma rekent voor de eerste categorie 1,6 kilogram voer per dier per dag en voor de oude opfokdieren 2,6 kilogram per dier per dag. Voor beren corrigeert het programma 2,9 kilogram per dier per dag op het totale verbruik van het zeugenvoer.

Vleesvarkens

- Steeds meer vleesvarkenshouders mesten ook beren. In de uniformeringskengetallen wordt nu onderscheid gemaakt tussen het mesten van beren en borgen. Beren hebben een eigen specifieke groeicurve. Door het gebruik van verschillende voergroeitabellen, sluiten kengetallen beter aan bij de huidige praktijk.
- Ook de formule voor het omrekenen van geslacht- naar levend-gewicht is aangepast voor een onderscheid tussen beren en borgen.
- Het groeitraject voor de gecorrigeerde groei is verlengd van 112 kilogram naar 117 kilogram. Een aflevergewicht van 117 kilogram sluit beter aan bij de huidige praktijk.
- De omrekeningsfactor voor levend-waaggewicht van 4,5 procent vervalst. De meeste dieren die worden uitbetaald naar levend-gewicht, worden tijdens of snel na het opladen gewogen. Hierdoor geeft de oude omrekenfactor een overschatting van de groei en voederconversie.

- Door de wijziging van de rekenregels wordt het bruto levend gewicht lager, ongeveer 2 kilogram. Dit heeft gevolgen voor de berekende groei, voederconversie en voerkosten per kilogram groei. Deze zullen hierdoor verslechteren. De mate waarin zal per bedrijf verschillen, afhankelijk van bijvoorbeeld het huidige aflevergewicht. Houd hiermee rekening als u uw cijfers vergelijkt met bijvoorbeeld de berekeningen over voorgaande jaren.
- De balanswaardering voor aanwezige vleesvarkens verandert. Ten opzichte van de oude waardering stijgt de waarde met ongeveer 13 procent, waardoor deze beter past bij het huidige prijsniveau.
- Als het programma uw staloppervlak heeft, berekent het straks ook voerwinst en saldo per m2, zodat vergelijking tussen bedrijven met en zonder programmavlees eenvoudiger wordt.

Voergroeicurve

De voergroeicurve wordt onder andere gebruikt voor het berekenen van de gewichten van de aanwezige dieren aan het eind van een rekenperiode. Deze is aangepast op basis van de nieuwste inzichten in de groei van een modern vleesvarken. Met name de groei aan het begin van de mestperiode neemt nu veel sneller toe dan voorheen. Daarnaast houdt de nieuwe groeicurve rekening met de aanwezige diercategorieën: beren, zeugen en beren, zeugen en/of borgen.

Wilt u meer weten? Neem dan contact op met uw specialist varkenshouderij.

[Bron: Agrovision]

Geslaagde open dag Van den Brink

Vrijdag 17 januari 2014 heeft de open dag van de nieuwe pluimveestal van de familie Van den Brink te Putten plaats gevonden. De familie heeft een traditioneel gemengd bedrijf met melkkoeien en leghennen. De rundveehouderijtak bestaat uit 70 melkkoeien. De pluimveetak is met deze nieuwe stal van 30.000 dieren uitgebreid naar 61.000 leghennen.

De nieuwe voliërestal is 76 meter lang en 24 meter breed. De inrichting van de pluimveestal bestaat uit een voliëresysteem waarbij de kippen op ieder niveau beschikken over voer, water en een legnest. Ook is de pluimveestal uitgerust met een strooiselschuif om zo regelmatig het overvloedige strooisel af te kunnen voeren. Tot slot is gekozen om vanuit de nok een oplierbaar net te bevestigen over de lengte van de stal. Dit scheelt afscheidingen hetgeen de arbeid in de stal makkelijker maakt.

Bijzonderheden van de nieuwe pluimveestal:

- Inrichting: Fienhage Easy 100
  - water, voer en legnest op ieder niveau
  - systeem eieren komen automatisch op de eierband
- Eierverzameling met lift en Lubing Eierdwarsband
- 6-rijen systeem, systeemplengte per rij 70 meter
- Mestschrapers onder het systeem
- Tulderhof ventielen
- Automatisch spoelsysteem
- Stal is voorzien van oplierbare midden kompartimentering, waardoor er minder deuren in zitten. Dit versnelt de controle ronde aanzienlijk.

De open dag is goed bezocht door diverse klanten en andere belangstellenden. Dit mede vanwege de grote maatschappelijke betrokkenheid van de familie Van den Brink. Dit was dan ook een van de belangrijkste beweegredenen om een open dag te organiseren.

Wij wensen hierbij de familie Van den Brink veel succes toe met de nieuwe pluimveestal.

Jeroen Doornhof, specialist pluimveehouderij
06 5262 2335 • j.doornhof@abzdiervoeding.nl

Vleeskuikenouderdieren assortiment ABZ Diervoeding

Afgelopen jaar hebben wij de resultaten die behaald zijn met de diverse voerprogramma's van ABZ Diervoeding nauw gevolgd. Uit het beste van twee werelden presenteren wij nu een nieuwe assortimentskaart. Op deze assortimentskaarten staan tevens de codes voor Tesco-waardig voer.

Tesco-waardig

ABZ Diervoeding heeft veel inspanningen verricht om te voldoen aan de uitermate strenge eisen van Tesco wat betreft de productie van foktoomvoer. Dit heeft geleid tot de toelating bij Tesco als foktoomvoerleverancier. Concreet betekent dit dat ABZ Diervoeding naast een groot pakket aan maatregelen onder andere moet voldoen aan eisen omtrent versleping (contaminatie) van antioxmiddelen en entero's (bacteriën). Hiertoe zijn aanvullende productie- en logistieke procedures opgesteld. Daarnaast gelden voor Tesco eisen die aanzienlijk verder gaan dan voor de productie van humane voedingsmiddelen.

Veranderingen voerprogramma

In het verleden waren er twee voerprogramma's voor de Ross en één apart voerprogramma voor de Cobb vleeskuikenouderdieren. Vanaf heden zullen we terug gaan naar één Ross voerprogramma. Het Cobb voerprogramma zal onveranderd blijven.

Ross

Foktoomvoerprogramma Ross	Artikelcodes	Tescocodes	Leeftijd inzet
PRE-FOKTOOM Voer voor de beste overgang van opfok naar vermeerdering.			
PRE-FOKTOOM	10.850	10.855	20 t/m 22 weken
FOKTOOM START Voer voor opstartende moederdieren			
FOKTOOM START	17.400	17.405	22 t/m 28 weken
FOKTOOMHEEL Voer voor tijdens de productie periode.			
FOKTOOM 1 Extra	17.410	17.415	22 t/m 42 weken
FOKTOOM 2	17.411	17.416	28 t/m 42 weken
FOKTOOM 3	17.412	17.417	42 t/m einde
Foktoomvoerprogramma Hanen			
FOKTOOMHEEL HANEN Voer voor hanen voor de gehele productie periode			
FOKTOOM HANEN	17.950	17.955	Volledige periode

Cobb

Foktoomvoerprogramma Cobb	Artikelcodes	Tescocodes	Leeftijd inzet
PRE-FOKTOOM Voer voor de beste overgang van opfok naar vermeerdering.			
PRE-FOKTOOM	10.850	10.855	20 t/m 22 weken
FOKTOOMHEEL Voer voor tijdens de productie periode.			
FOKTOOM 1 Extra	17.410	17.415	22 t/m 42 weken
FOKTOOM 2 Basic	17.421	17.426	28 t/m 42 weken
FOKTOOM 3 Basis	17.422	17.427	45 t/m einde
Foktoomvoerprogramma Hanen			
FOKTOOMHEEL HANEN Voer voor hanen voor de gehele productie periode			
FOKTOOM HANEN	17.950	17.955	Volledige periode

Voor vragen of eventuele verdere toelichting over ons foktoom assortiment kunt u contact opnemen met een van de onderstaande pluimveespecialisten.

Martijn Aarts, specialist pluimveehouderij
06 2061 6765 • m.aarts@abzdiervoeding.nl

Joost Kemperman, specialist pluimveehouderij
06 5325 2193 • j.kemperman@abzdiervoeding.nl

Hang waterlijnen op de juiste hoogte en let op de juiste waterdruk

Bij vleeskuikens is en blijft het thema voetzoollaesies actueel. Dit thema kan ontstaan na de opstart van eendagskuikens tijdens de eerste week tot ongeveer vier weken leeftijd. Bij het opstarten worden nogal eens verschillen waargenomen in de juiste hoogte van de waterlijnen en de juiste waterdruk. Daarom is het verstandig om bij het opstarten van eendagskuikens hier goed aandacht aan te geven.

De juiste hoogte van de waterlijnen zorgt ervoor dat vleeskuikens optimaal gebruik kunnen maken van afgifte van water door de drinknippel. Wanneer deze hoogte niet goed staat afgesteld zal dit leiden tot vermorsing van water en daardoor natter strooisel onder de waterlijnen geven. Om dit afstellen goed te realiseren zijn een aantal factoren belangrijk om als pluimveehouder in de gaten te houden:

- Zorg ervoor dat de hoek waarin de kuikens drinken ongeveer 45 graden is.
- Let op het aantal tikken waarmee de vleeskuikens tegen de nippel aan tikken (drie keer). Bij meer dan drie tikken hangt de waterlijn te hoog. Bij minder dan drie tikken hangt de lijn te laag.
- Zorg dat de lijnen goed horizontaal, zonder eventuele bochten en krommingen, in de stal hangen. Mocht dit nu niet zo zijn, is het aan te raden om deze opnieuw af te stellen.

Ook de juiste waterdruk is een belangrijk instrument om de juiste watergift voor vleeskuikens te realiseren. Wanneer de waterdruk te hoog is zal dit leiden tot een onnodig hoge watergift, wat weer resulteert in vermorsing van water. Wanneer de waterdruk te laag is, zal dit direct leiden tot een te lage watergift. Hierdoor wordt de waterbehoefte van het vleeskuiken onvoldoende gedekt en zal dit resulteren in verminderde groei. Dit beïnvloedt het uiteindelijke resultaat negatief. Om dit zo goed mogelijk af te stellen adviseren wij onze pluimveehouders het volgende in de gaten te houden:

- Hoe hoog staat de waterdruk en past deze druk bij de leeftijd van mijn vleeskuikens?
- Check de waterafgifte van de drinknippel. Het is verstandig om dit op meerdere plaatsen aan de waterlijn te doen. Dit geeft de zekerheid dat de hele drinklijn voldoende watercapaciteit biedt.
- Let op de juiste water/voer verhouding. Uitgebreide informatie hierover vindt u terug op de ABZ Diervoeding **koppelkaart**. Vraag uw pluimvee specialist om deze kaart.

Al deze zaken zorgen voor een vermindering van 'plaatvorming' onder de waterlijnen hetgeen negatieve invloed kan hebben op het ontstaan van voetzoollaesies.

Tot slot is het aan te raden om kritisch te zijn op het kuikenpapier onder de lijnen. In veel gevallen zal dit vanzelf verdwijnen en is er geen reden tot actie. Soms is dit echter niet het geval en vraagt dit om actie. Het papier is dan dikker en vormt een barrière tussen

vocht en strooisel. Ook hierdoor kan dan 'plaatvorming' onder de waterlijnen ontstaan.

Wilt u meer weten over dit onderwerp? Onze pluimveespecialisten denken graag met u mee.

*Jeroen Doornhof, specialist pluimveehouderij
06 5262 2335 • j.doornhof@abzdiervoeding.nl*

Internationale kennisuitwisseling kalkoensector via Schothorst Feed Research

Amadori bedrijfsimpressie:

- 6 broederijen
- 4 voerfabrieken
- 6 verwerkingsfabrieken
- ongeveer 120 miljoen vleeskuikens per jaar
- ongeveer 9 miljoen kalkoenen per jaar
- ongeveer 350.000 vleesvarkens per jaar
- ongeveer 1 miljoen leghennen per jaar
- 7.200 medewerkers

Bezoek SFR met Italiaans bedrijf aan ABZ Diervoeding

Naast agrarische producten is ook agrarische kennis een belangrijk exportproduct van Nederland. Zo ook bij Schothorst Feed Research (SFR), het onderzoekscentrum waarvan ABZ Diervoeding behalve aandeelhouder ook hofleverancier is. SFR levert een belangrijk deel van de kennis voor ABZ Diervoeding en heeft tegenwoordig steeds meer buitenlandse afnemers van kennis. Een van deze kennisafnemers, de firma Amadori uit Italië heeft samen met SFR begin december een bezoek gebracht aan de locatie van ABZ Diervoeding te Eindhoven.

Amadori

Amadori is een van de grootste agrofoodbedrijven in Italië. In de vleeskuiken- en kalkoensector hebben ze hierin een volledige integratie (fokkerij, broederij, voer, slachterij en contractpluimveehouders). Daarnaast zijn ze actief in de leg- en varkenssector, hierin hebben ze nog geen volledig integratie model.

Doel bezoek

Tijdens het bezoek is er vooral kennis en ervaring uitgewisseld over de kalkoensector. Daarnaast is er een bezoek aan de fabriek gebracht waarbij dieper ingegaan is op de productieinstellingen en techniek die men voor de verschillende voeders gebruikt. Het belangrijkste doel van dit bezoek was van elkaar leren en gezamenlijk nog beter in staat zijn om kennis te ontwikkelen om de resultaten bij onze afnemers te verbeteren.

Conclusie

In Italië kennen ze met name het één-leeftijd systeem, daar waar dit in Nederland meestal het twee- of zelfs drie-leeftijden systeem betreft. De gezondheidsproblemen zijn hiervan de grootste oorzaak. Een ander verschil wat naar voren kwam is het verschil in concentratie (lees energie) van de kalkoenvoeders. Daarnaast werd er een duidelijk verschil gemaakt in zomer- en wintervoer. Hier werd met de nutriënteisen op ingespeeld. Op gebied van Blackhead spelen daar dezelfde problemen als hier. Echter de incidentie van Blackhead ligt wel lager. Mogelijk pakt het één leeftijden-systeem daar voordelig mee uit.

Dit soort bezoeken, maar zeker ook de internationale contacten die wij als bedrijf zelf (of via SFR) hebben, gaan in de toekomst een steeds belangrijkere rol spelen in de ontwikkeling (en het betaalbaar houden) van kennis voor de Nederlandse veehouderijsector.

Ad van de Ven, nutritionist
040 238 07 77 • a.ven@abzdiervoeding.nl

Even voorstellen

Koen Luijben

is begonnen als nutritionist bij ABZ Diervoeding. Koen is afkomstig van een melkveebedrijf en heeft recent de studie Dierwetenschappen aan de Universiteit Wageningen afgerond. Binnen ABZ Diervoeding wordt Koen opgeleid tot all-round nutritionist.

Hij zal zich vooral richten op de diertakken rundvee en varkens. Wij wensen Koen veel succes in zijn nieuwe job!

Winnaars Kerstpuzzel

Ook de winnaars van de Kerstpuzzel zijn bekend.

De oplossing van de woordzoeker:

Wij wensen u een gezond en succesvol 2014 toe.

Er zijn 1.252 goede oplossingen ingestuurd. Uit de grote stapel kaarten, brieven en mailtjes hebben wij twee goede inzendingen gehaald.

De prijswinnaars zijn geworden:

- A. Coppens uit Boekel (1e prijs)
- W. Berga uit Terwispel (2e prijs)

Wij willen iedereen bedanken voor de enthousiaste deelname en feliciteren de winnaars van harte.

PS: De prijswinnaars krijgen hun prijs binnenkort thuisgebracht (of hebben de prijs al ontvangen).

Winnaars kleurwedstrijd

Wat hebben we veel inzendingen ontvangen en wat zijn jullie creatief geweest met het inkleuren van de ABZ kleurplaat! Het was erg moeilijk om uit 350 mooie inzendingen drie winnaars te kiezen, maar het is gelukt!

Langs deze weg feliciteren wij:

- Thessa Walvoort uit Loerbeek (categorie 0 t/m 4 jaar),
- Stefany Tullemans uit Weert (categorie 5 t/m 8 jaar) en
- Gilia van Veldhuizen uit Harskamp (categorie 9 t/m 12 jaar).

Jullie winnen een leuke prijs! Alle kinderen heel hartelijk bedankt voor de prachtige inzendingen. Hopelijk doen jullie volgend jaar weer mee.

PS: De prijswinnaars krijgen hun prijs binnenkort thuisgebracht (of hebben de prijs al ontvangen).

Jolande Baselmans, PR & Communicatie

BioVak 2014 goed bezocht

22 en 23 januari jl. werd in de IJsselhallen in Zwolle weer de jaarlijkse BioVak gehouden. Deze vakbeurs voor de biologische landbouw mocht weer op veel belangstelling rekenen.

Ook ABZ Diervoeding was present met een stand.

We hebben veel belangstellenden ontmoet. Niet alleen biologische veehouders komen op deze beurs. Ook veehouders die zich oriënteren op omschakeling van hun bedrijf waren te gast. De BioVak blijft een bijzondere beurs omdat de gehele keten aanwezig is. Gericht op de boer, maar ook de uiteindelijke consument van de vele producten.

*Izak van Engelen, specialist
rundveehouderij • 06 2125 8720,
i.engelen@abzdiervoeding.nl*

LIV 2014 in Venray

De Landbouwdagen Intensieve Veehouderij vinden plaats van 25 tot en met 27 februari a.s. in de Evenementenhal in Venray. De beurs is hét platform voor de intensieve veehouderij om persoonlijk contact te onderhouden en te leggen. Uiteraard is ABZ Diervoeding weer van de partij met een stand. Wij staan dit jaar weer ingedeeld op dezelfde locatie als vorig jaar.

Als bijlage treft u een flyer aan waarop u de plattegrond van de beurs ziet afgedrukt. U bent van harte welkom op onze stand met nummer **312**. Tijdens de beursdagen hebben we een ludieke prijsvraag waarmee u een **luchtfoto** kunt winnen. Op de achterzijde van de bijgesloten flyer treft u onze beursvraag aan.

De LIV Venray is geopend van 's middags 13:00 uur tot 's avonds 22:00 uur. Wilt u weten wanneer uw sectorspecialist op de beurs aanwezig is? Neem dan een kijkje op onze website:

www.abzdiervoeding.nl/liv-2014-venray/

Jolande Baselmans, PR & Communicatie

ABZ Diervoeding introduceert Vraag & Aanbod voor boeren

Uit een enquête gehouden onder klanten en relaties van ABZ Diervoeding is naar voren gekomen dat er een duidelijke behoefte bestaat aan een online mogelijkheid om vraag en aanbod van agrarisch gerelateerde producten en diensten bij elkaar te brengen. Webportaal www.abzdiervoeding.nl/vraag-en-aanbod/ voorziet in deze behoefte en maakt het mogelijk op een makkelijke manier zaken te doen binnen de regio.

Via de website kan er iets te koop aangeboden of gevraagd worden. De advertentie dient bij voorkeur verband te houden met de agrarische sector. ABZ Diervoeding beheert de vraag- en aanbod omgeving om één en ander in goede banen te begeleiden.

De adverteerder kan er voor kiezen zich te registreren om advertenties te plaatsen, maar dit hoeft niet. Registratie vergemakkelijkt het plaatsen van advertenties bij volgende bezoeken aangezien contactgegevens op deze wijze automatisch opgehaald kunnen worden. Klanten van ABZ Diervoeding kunnen hun login van 'Mijn ABZ Diervoeding' ook gebruiken voor de vraag- en aanbod module.

Bekijken en reageren op advertenties kan door iedereen. Reacties op advertenties worden ontvangen op het e-mail adres dat bij registratie is opgegeven.

Jolande Baselmans, PR & Communicatie

Colofon

Aansprakelijkheid

Bij de samenstelling van deze nieuwsbrief is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Voor schade van welke aard dan ook, die een gevolg is van handelingen of beslissingen gebaseerd op informatie uit deze nieuwsbrief, aanvaardt ABZ Diervoeding geen enkele aansprakelijkheid.

Opzegging

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een e-mail naar pr-communicatie@abzdiervoeding.nl of geef dit telefonisch door op kantoor Nijkerk, 033 422 1510 of kantoor Eindhoven, 040 238 0777

Eindredactie

Jolande Baselmans en Gerrie van de Poll, pr-communicatie@abzdiervoeding.nl.

De eerstvolgende nieuwsbrief verschijnt in april 2014.

Vraag & Aanbod

Aangeboden

- **Diversen voerbakjes varkens/ biggen:** Telefoon 0342461477
E-mail rgvandebunt@solcon.nl
- **Voerbakken en pig sleeper:**
Telefoon 06-53115189
E-mail cjbaelemans@home.nl
- **Betonplaten en drinkbakken:**
Telefoon 0547361733 of 0630854190
E-mail g.h.e.ter.haar@online.nl
- **Mesttank:**
Telefoon 0548 362165
E-mail elshof@kpnplanet.nl
- **Voermengwagen:**
Telefoon 06-12653476
E-mail rietboer@hetnet.nl

Te koop/huur gevraagd

- **Kuilgrasbalen:**
Telefoon 035-6014277
- **Jachtveld te huur gevraagd:**
Telefoon 0623524693
E-mail p.m.pelleboer@zonnet.nl
- **Bekapbox:**
Telefoon 0620595226
E-mail gjsnellink@hetnet.nl

Deze en meer advertenties vindt u terug op: www.abzdiervoeding.nl/vraag-en-aanbod/

Verkoop en advisering

Algemeen	Order-Entry Nijkerk Order-Entry Eindhoven	033 422 1510 040 238 0777	bestelling@abzdiervoeding.nl
Rundvee- en geitenhouderij	Roel van Ee (Verkoopleider)	06 2126 6227	r.ee@abzdiervoeding.nl
Varkenshouderij	Cor van Dijk (Adjunct directeur)	06 2126 6226	c.dijk@abzdiervoeding.nl
Pluimveehouderij	Jan Minten (Adjunct directeur)	06 2280 7485	j.minten@abzdiervoeding.nl
Enkelvoudige grondstoffen (in- en verkoop)	Arie Griffioen	06 2161 4390	a.griffioen@abzdiervoeding.nl

Neem een kijkje op onze website www.abzdiervoeding.nl voor de overige contactgegevens

Contact leggen met ABZ Diervoeding is eenvoudig.

Kantoor Nijkerk
Postbus 5, 3860 AA Nijkerk
T 033 422 1510
F 033 246 0772

Kantoor Eindhoven
Postbus 8510, 5605 KM Eindhoven
T 040 238 0777
F 040 238 0780

E: info@abzdiervoeding.nl

W: www.abzdiervoeding.nl